

HATTFJELLDAL KOMMUNE

Plan løypenett for snøscooter

Planbeskrivelse

Hattfjelldal kommune 17.11.2016

Innhold

Forord.....	3
1. Om planen for snøscooterløyper	4
2. Premisser	4
2.1 Nasjonale forventninger	4
2.2 Regionale føringer	4
2.3 Klagerett	5
2.4 Grunneiers tillatelse.....	5
3. Medvirkning og planprosess	5
3.1 Påvirkning	5
4. Løypenettet.....	6
4.1. Planforslaget.....	6
5. Kryssing av riks- og fylkesvei.....	7
6. Utredningstema	7
6.1 Verneområder/randområder	8
6.2 Reindriftnæringen	8
6.3 Friluftsliv	8
6.4 Naturmangfold – arter/naturtyper.....	8
6.5 Bolig-/hytteområder	8
6.6 Landskap	9
6.7 Kulturminner og kulturmiljø	9
6.8 Sikkerhet.....	9
6.9 Næringsliv	9
6.10 Teknisk infrastruktur herunder vedlikeholdskostnader	9
6.11 Nedbørsfelt til drikkevannskilder	9
7. Oppsummering	9
8. Økonomi.....	10

Forord

19. juni 2015 ble de vedtatte endringer i lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven) og forskrift av 15. mai 1988 nr. 356 for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag gjort gjeldende. Det formelle hjemmelsgrunnlaget for kommunenes saksbehandling og vedtak om snøscooterløyper er derfor motorferdselloven. Plan- og bygningslovens bestemmelser knyttet til høring i § 11-14 og kunngjøring i § 12-12 fjerde og femte ledd gjelder.

Det er gjort en utredning av ulike hensyn kommunen skal ta før fastsettelse av løyper for snøscooter. Videre planbeskrivelse, plankart og forskrift/bestemmelser som redegjør for løypeplanens formål, hovedinnhold og virkninger.

1. Om planen for snøscooterløyper

Forvaltningsloven kapittel VII gjelder for kommunens utarbeidelse og vedtakelse av løypekart og bestemmelser om snøscooterløyper med de særregler som følger av forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag, § 4 a. Forslaget til snøscooterløyper med bestemmelser om bruk skal sendes på høring som beskrevet i plan- og bygningsloven § 11-14. Planen skal ikke oppfattes som kommuneplanens arealdel eller kommunedelplan, selv om løypetraséer skal inntegnes i kartet til kommuneplanens arealdel. Inntegningen er kun for informasjon til øvrig arealplanlegging, og vil ikke ha selvstendig rettslig virkning. Hjemmelsgrunnlaget for kommunen er motorferdselloven. Planen tar utgangspunkt i motorferdsellovens § 4a og forskrift for motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag, § 4a. Planen inneholder 17 løypeforslag. Planforslaget er i all hovedsak identisk med de løyper kommunen har hatt i forsøksordningen de 14 foregående år.

Forskriftsbestemmelser for løypenetet i Hattfjelldal er vedlagt planforslaget. Forslagsstiller er planutvalget i Hattfjelldal kommune.

2. Premisser

2.1 Nasjonale forventninger

Mål og rammer for den nasjonale arealpolitikken blir blant annet formidlet i stortingsmeldinger, rikspolitiske retningslinjer, planer, veiledere og rundskriv. Kommuneplaner skal utarbeides iht. plan- og bygningsloven med forskrifter. Lovens formål er å fremme en bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og fremtidige generasjoner. Planlegging etter loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.

Motorferdselloven med forskrift

Etter motorferdsellovens § 1 er formålet med loven «ut fra et samfunnsmessig helhetssyn å regulere motorferdselen i utmark og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivselen.»

Av lovens forarbeider fremgår det at begrepet naturmiljø skal forstås i videste betydning. Det omfatter både naturlandskap med mark, planteliv og dyreliv og andre miljøverdier som ren luft, rent vann, landskap, stillhet og ro. Formuleringen «fremme trivselen» innebærer at loven også tar sikte på å tilgodese rekreasjonsverdier, friluftsliv og naturopplevelser. Selv om lovforslaget legger til rette for en viss åpning for motorisert ferdsel til fornøyelsesformål, er det fortsatt et mål å begrense motorferdsel i utmark mest mulig. Motorferdselloven gjelder fortsatt for all annen motorisert ferdsel i utmark og vassdrag. Det gis ikke tillatelse til etablering av løyper for ATV.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009. Naturmangfoldlovens sentrale prinsipper – kunnskapsgrunnlaget og miljørettslige prinsipper – skal legges til grunn ved myndighetsutøving etter naturmangfoldloven og annen lovgivning, herunder lov om motorferdsel i utmark og vassdrag.

2.2 Regionale føringer

Som en del av Nordland fylkeskommunes «Fylkesplan for Nordland 2013-2025», er det utarbeidet arealpolitiske retningslinjer. Retningslinjene er en oppfølging av planens mål og strategier, og et uttrykk for vesentlige regionale interesser innen arealplanlegging.

Fylkesplanen er retningsgivende for kommunal planlegging. Hovedmålet for arealforvaltningen i Nordland er at den skal være bærekraftig og gi forutsigbare rammer for næringslivet og befolkningen. Forvaltningen skal skje på grunnlag av kunnskap og oppdaterte kommuneplaner. Hensynet til biologisk mangfold og naturens tåleevne skal ligge til grunn for all arealforvaltning. Arealbruken skal

skje etter ei avveining mellom nærings-, friluftslivs- og miljøinteresser. Gjennom samordning av arealpolitikken skal Nordlands arealer forvaltes slik at natur- og kulturmiljøer, landskap og viktige kvaliteter i omgivelsene blir ivaretatt i hele fylket.

Regional plan for Vefsna kom som en følge av vassdragsvernet for Vefsna. Her er det utarbeidet arealpolitiske retningslinjer. Retningslinjene er en oppfølging av planens mål og strategier, og et uttrykk for vesentlige regionale interesser innen arealplanlegging.

Fylkesplanen er retningsgivende for kommunal planlegging.

2.3 Klagerett

Et innsigelsessystem etter plan- og bygningsloven med hjemmel i motorferdselloven er, iht. departementet, unødig komplisert for denne type saker. Berørte statlige og regionale organer vil i utgangspunktet kunne klage der de samme forhold etter plan- og bygningsloven § 5-4 kunne gitt grunnlag for innsigelse, det vil si når det gjelder spørsmål som er av nasjonal eller vesentlig regional betydning, eller som av andre grunner er av vesentlig betydning for vedkommende organs saksområde.

I tillegg presiseres at også støy og/eller andre negative virkninger for lokalt friluftsliv kan være grunnlag for klage i denne saken. Kommunens vedtak om å etablere snøscooterløype kan påklages. Fylkesmannen er klageinstans.

2.4 Grunneiers tillatelse

Motorferdselloven innskrenker ikke grunneiers rett til å nekte ferdsel over egen eiendom. På samme måte kan ikke kommunen treffe vedtak om snøscooterløype(r) før grunneier har samtykket i at det kan foregå snøscooterkjøring på deres eiendom. Dette gjelder så vel privat som offentlig eiendom.

3. Medvirkning og planprosess

Iht. Plan- og bygningslovens § 3-2 har alle offentlige organer rett og plikt til å delta i planleggingen når den berører deres saksfelt eller egne planer og vedtak, og skal gi tiltakshaver beskjed om forhold som kan ha betydning for planleggingen. Jfr. § 5-5 vil retten til å fremme innsigelse mot planforslag bortfalle dersom deltakelse etter § 3-2 ikke er oppfylt. Bred medvirkning er nødvendig for å lage gode og omforente planer som gir ønsket samfunnsutvikling. Planprosessen omfatter samarbeid med berørte offentlige myndigheter, høring, evt. møter med berørte parter og politisk behandling.

3.1 Påvirkning

Det skal legges opp til at berørte parter får god informasjon om når i prosessen man har mulighet til å påvirke planutformingen. I utgangspunktet har berørte parter to muligheter til å fremme sitt syn på saken:

Første mulighet har partene når planoppstart annonseres.

Andre mulighet er når planforslaget er utarbeidet og legges ut til offentlig ettersyn (høring). Her får partene mulighet til å komme med uttalelser/merknader til planforslaget og de utredninger som er gjort. Etter offentlig ettersyn vil planen bli fremmet for politisk sluttbehandling.

Etter som dette er andre gangs offentlig ettersyn av løypeplanen er det i denne utgaven tatt hensyn til en rekke av de innspill og uttalelser som kom etter første gangs offentlig ettersyn.

Løypenettet består i all hovedsak av de løyper som var med under forsøket i perioden mellom 2001 og 2015. Det er gjort noen små endringer i trasevalg med utgangspunkt i de innspill som har kommet inn. Videre har det gjennom forsøksperioden(13 år) vært jevnlig kontakt mellom kommunen og de som har driftet løypenettet. Det har gitt verdifull kunnskap for å få en linjeføring som er sikker for de som bruker løypenettet.

Det har vært møter mellom representanter for reindriftsnæringen (Byrkije og Vapsten) som har gitt egne uttaler til planen.

4. Løypenettet

Hattfjelldal er en kommune med stor variasjon i topografi. De fleste løypeforslagene ligger i lave områder med unntak av noen overganger. Av totalt atten løyper, er det 15 løyper som går mer eller mindre på islagte vann. Hattfjelldal kommunen har hatt dette løypenettet i 14 år. I etterkant av forsøket er områdene som det nå er løype i, blitt kartlagt og verdsatt som friluftsområder (friluftkartlegging med vekt på vinter). Ut fra den verdsetting som er gjort under friluftkartleggingen berører løypenettet noen viktige friluftsområder.

Hensynsbeskrivelsen beskriver en rekke avbøtende tiltak for å redusere konflikten løypenettet kan forårsake.

Herunder fartsreduksjon i områder med støyfølsomme bygg og områder som er viktig for friluftslivet.

4.1. Planforslaget

Planforslaget er et resultat av alle de prosesser som har vært siden snøscooteren kom til Hattfjelldal. Fra 1970 tallet hadde kommunen egen forskrift for de løypene som da var. I 1988 kom nasjonal forskrift og kommunen fikk da via Fylkesmannen etablert noen fiskeløyper. Fra 2001 har Hattfjelldal vært en av 7 kommuner som har deltatt i det nasjonale forsøket «Ny forvaltningsordning for motorferdsel i utmark». Dette forsøket skulle ha en varighet på 3 år, men har blitt forlenget år for år. Sist vinter gjennom midlertidig lov, § 4b i motorferdselloven. Gjennom disse årene har det vært holdt utallige møter med ulike instanser og interessenter. Interessenter har gjennom de prosessene som har vært i løpet av årene vært delaktige i/premissleverandør for utarbeidelsen av planforslaget. Det foreliggende planforslag er derfor et resultat av de prosesser som har vært i en periode på drøye 40 år. De siste 14 år som forsøkskommune, hvor løypene har vært en del av kommuneplanens arealdel. Sist vinter gjennomførte kommunen en etterundersøkelse med bakgrunn i forsøket. Relevante spørsmål knyttet til hvordan publikum hadde opplevd løypenettet gjennom forsøksperioden ble besvart. Responsen var stor sammenlignet med andre tema som er i tiden.(eksempelvis kommunereformen).

Alternative traséer er vurdert og drøftet på møter og i forhåndsdiskusjoner. Eventuelle forslag til nye traséer vil vurderes etter/underveis i høringsperioden.

Planen skal inneholde et kart som viser løypenettet i sin helhet.

Løype	Fra	Til
1	Kroken	Ivarrud
2	Kroken	Ørjevatn-Bringli-Unkervatn-Grannes
3	Bringli	Hals
4	Hattfjelldal sentrum	Utigardsskogen-Bjørkvika
5	Utigardsskogen	Gryteselv- Storvatnet
6A	Bjørkvika	Åkervik-Murnes-Grubben-Bjørkvika
6B	6A	Rostad- grense mot Vefsn kommune
7	Murnes	Varntresk-Linvik mot grense Hemnes
8	Varntresk	Famnvatnet-riksgrense
9	Myrmo	Holmvatn-Måsvatnet med armer
10	Valmåsen	Hals-Garsmark-Holmvatn
11	Reinskareng	Danningen
12	Grannes	Skardvatnet
13	Åkervik	Kjerringvatnet

14	Krutfjell	Store Bukksfjell-Bukksvatnet-
15	Grubben	Våkvatn
16	Kroken	Valtan
17	Sæterstad	Løype 7

5. Kryssing av riks- og fylkesvei

- RV 73 ved sentrum, Løype nr 4 (undergang)
- Rv 73 ved Myrmoen. Løype nr. 9.
- RV 73 ved Grubben, Løype nr 15
- RV 73 ved Østås,
- FV 292 ved Krutå, løype 6a, arm Krutådal
- Fv 292 ved Gardneset, Varntresk. Løype nr. 8.
- FV 292 ved Sjørdal, Løype 17.
- FV 291 ved Vesterbukt, Løype 6b.
- Fv 291 ved Åkervik. Løype nr. 13.
- Fv291 ved Rundmo. Løype nr. 5.
- Fv 296 ved Sandøra. Løype nr. 3.
- Fv 296 ved Granneset. Løype nr. 12.
- FV290 ved Ivarrud (Lonadalen). Løype 1
- FV290 ved Trallerud. Løype 1.
- FV290 ved Fagertun. Løype 1, arm Furuheim
- FV 290 ved Kroken, løype 16

6. Utredningstema

Det er gjort en utredning og beskrivelse av hensyn for aktuelle utredningstema. Utredningen er, i tillegg til kjent, lokal kunnskap, basert på:

- Artsdatabankens artskart
- Askeladden
- Kartlagte og verdisatte vinterfriluftslivsområder
- Kilden til arealinformasjon – reindrift: Skog og landskap
- Miljødirektoratets naturbase
- Nordlandsatlas

- Hattfjelldal kommune
- Skredatlas
- Forslag til støyveileder fra Miljødirektoratet

Følgende tema er utredet:

6.1 Verneområder/randområder

Løypene skal ikke legges i verneområder eller foreslåtte verneområde. I randområdet for verneområder skal det tas særskilte hensyn i planprosessen fordi motorisert ferdsel kan påvirke verneverdiene innenfor verneområdene.

6.2 Reindriftsnæringen

Løypene skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften, herunder samlet belastning og føre-var-prinsippet.

6.3 Friluftsliv

Virkinger snøscooterløypene har for friluftslivet skal utredes. Betydningen av områdene der løypene planlegges skal vurderes opp mot øvrige friluftslivsområder i kommunen. Det er av vesentlig betydning å beholde store, sammenhengende vinterfriluftslivsområder uten motorisert ferdsel. Hattfjelldal kommune har hensyntatt dette gjennom sin planlegging. Under forsøksperioden ble kommunen delt inn i A og B områder. A sone var områder forbeholdt det ikke- motoriserte friluftsliv. Dette utgjorde 70 % av kommunens areal. Utfartsområdet Snauryggen med Vadfjellområdet er et eksempel på A sone.

Erfaringsmessig viser det seg at det ikke-motoriserte friluftsliv også bruker de samme områder som skuterløypene befinner seg. Det kan derfor synes som at det i blant blir konstruert en konflikt mellom de to formene for friluftsliv.

I forbindelse med foreliggende plan er ikke kommunen delt inn i soner, -men de forhold som lå til grunn og la begrensninger på hvor det kunne anlegges snøscooterløype er fremdeles en underliggende premiss.

Stillhet og ro er viktige elementer i norsk friluftsliv. Mulighet for å oppleve fravær av støy og annen forurensning får større og større betydning. Det er viktig at verdifulle rekreasjonsområder og stille områder blir ivaretatt. Miljødirektoratet gir føringer og anbefalinger for hvordan støy skal behandles i planleggingen. Utkast til støyveileder er brukt som referanse.

Det er gjennomført en egen kartlegging av vinterfriluftslivet der løypene planlegges. Denne kartlegging viser at snøscooterløypene over noen strekninger går parallelt med skiløyper. Samtidig kommer det fram at tilgangen på friluftsområder der det ikke er snøscooterløyper er stor. Det vil derfor ikke bli noen vesentlig reduksjon av tilgang på attraktive friluftsområder.

6.4 Naturmangfold – arter/naturtyper

Naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009. Naturmangfoldlovens sentrale prinsipper – kunnskapsgrunnlaget og miljørettslige prinsipper – skal legges til grunn ved myndighetsutøving etter naturmangfoldloven og annen lovgivning, herunder lov om motorferdsel i utmark og vassdrag.

6.5 Bolig-/hytteområder

Kommunen skal i planleggingen ta hensyn til påvirkninger på bolig- og hytteområder.

Det er viktig at fremtidige snøscootertraséer ikke gir en økning av støy i og ved støyømfintlige bygg.

6.6 Landskap

Hensynet til landskapet er gjort ved at løypene er lagt slik at de blir minst mulig eksponert. Løypene følger i hovedregelen eksisterende ferdselsårer som traktor- og skogsbilveier, samt myrdrag og islagte vassdrag. Der forholdet til minst mulig eksponering må vike er det blant annet av sikkerhetsmessige årsaker. Løypene skal ikke trenge terrenginngrep på barmark. Midlertidig merkemateriell fjernes ved sesongslutt.

6.7 Kulturminner og kulturmiljø

I planen skal det tas hensyn til kulturminner og kulturmiljø, herunder samiske.

6.8 Sikkerhet

Løypene bør ikke legges i skredutsatte områder eller bratt terreng (terreng brattere enn 30°/moderat bratt terreng 25 – 30°). Med «skredutsatte områder» menes områder som kan nås av snøskred som enten er fjernutløst, utløst av andre, eller naturlig utløste, altså utløpsområder for skred.

Kommunen må også ta hensyn til andre lokale forhold som kan representere en fare ved snøscooterkjøring, f.eks. regulerte vatn, små brattheng og kløfter, usikker is og lignende.

6.9 Næringsliv

Virksomheter for lokalt næringsliv, herunder frivillige organisasjoner.

6.10 Teknisk infrastruktur herunder vedlikeholdskostnader

Eventuelle behov for parkeringsplasser, kryssing av vei etc.

6.11 Nedbørsfelt til drikkevannskilder

Drikkevannet skal være hygienisk trygt. Dette betyr mellom annet at en må sikre seg mot at råvannet blir forurenset i vannkildene og nedbørsfeltene. Det gjelder et generelt forbud mot forurensning av vannforsyningen. Det er ingen begrensninger på alminnelig ferdsel, men noen aktiviteter er ikke forenlig med vannforsyningen. Dette gjelder aktiviteter som bading, fiske, bruk av båt, teltning/camping og ferdsel med hest.

Områdene skal være godt skiltet om hvilke retningslinjer som gjelder for å unngå forurensning av drikkevannet. Nedbørsfeltene vil merkes med skilt ved inngang og utgang. Det kan også settes forbud mot rasting i nedbørsfeltene. Vannverkseier er selv ansvarlig for sikring av vannkilde og nedbørsfelt.

7. Oppsummering

Løypeforslaget viderefører det løypenettet som har vært under forsøksperioden 2001-2015. Etter innspill fra næringsliv er det kommet til løype 17 og 18, samt at noen løyper som var benevnt som fiskeløyper og tilknytningsløyper under forsøket, nå er blitt ordinære løyper. Det vil si at det i foreliggende løypeplan ikke skilles på løypekategori. Utredninger og hensynsbeskrivelser gir en oversikt over tema som er utredet og de hensyn som er tatt.

8. Økonomi

Det må påregnes investeringer i oppstartfasen for å tilrettelegge for løypene. Først og fremst i forbindelse med eventuelle opparbeidelser av parkeringsplasser, skilting og merking av traséene. Investeringene må dekkes over Hattfjelldal kommunes budsjett. Lovforslaget åpner for at kommunene kan kreve brukerbetaling til dekning av driftskostnader. Dette vil være en forutsetning for opprettelse av løyper i Hattfjelldal.